

Міністерство освіти і науки України
Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методик початкової освіти

Дипломна робота
магістра

з теми: **«ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ВУОД НА
УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ»**

Виконала: здобувачка другого
(магістерського) рівня вищої освіти
PO2-M22z групи
спеціальності 013 Початкова освіта
Сидорук Тетяна Віталіївна

Керівник:
Мелєкєсцева Наталія Василівна,
кандидат філологічних наук,
доцент кафедри теорії та методик
початкової освіти

Рецензент:
Галаманжук Леся Людвигівна,
доктор педагогічних наук, професор

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ЗАСОБАМИ ТЕХНОЛОГІЇ ВУОД.....	8
1.1 Цифрові компетентності учасників освітнього процесу як невід’ємний складник освіти в умовах сьогодення.....	8
1.2 Технологія ВУОД як сучасний освітній тренд Нової української школи.....	13
1.3 ВУОД-технологія як засіб формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти.....	19
РОЗДІЛ 2. МЕТОДИКА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ЗАСОБАМИ ВУОД-ТЕХНОЛОГІЇ.....	33
2.1 Педагогічні умови формування комунікативної компетентності молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами технології ВУОД.....	33
2.2 Стан проблеми дослідження у практиці шкільного навчання.....	39
2.3 Організація, зміст і перевірка ефективності експериментального дослідження.....	47
ВИСНОВКИ.....	61
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	64
ДОДАТКИ.....	73

ВСТУП

Важливий чинник організації успішного освітнього процесу – врахування вчителем особливостей та інтересів здобувачів освіти. Сьогодні ми працюємо з дітьми, яких називають «цифровим поколінням». Це діти, які більшу частину свого часу проводять онлайн, особливу увагу приділяють соціальним мережам і перегляду відео, а також створюють власний контент. Сучасних дітей важко здивувати, вони перевантажені інформацією, мають кліпове мислення та націлені на миттєвий результат.

В окресленому контексті особливої актуальності набуває активне впровадження в освітній процес інноваційних цифрових технологій, мета яких – полегшити навчання сучасним школярам, поглибити їхні знання та продемонструвати, як можна використовувати власні мобільні пристрої в освітніх цілях, зробити доступ до інформації швидким і зручним.

За такими принципами в українській освіті презентує себе BYOD-технологія. BYOD – абревіатура від “*Bring Your Own Device*”, з англійської мови перекладається як «*Принеси свій власний пристрій*». Впроваджуючи в освітній процес BYOD, учителі по-новому організують освітній процес з методичної точки зору, формуючи в учнів нові компетентності, необхідні для суспільної адаптації в цифрову епоху.

Технологія BYOD зміщує фокус від традиційної системи освіти: учень з об’єкта навчання переходить в активного учасника освітнього процесу, він стає суб’єктом освітньої діяльності, центральною фігурою. Учитель з ролі єдиного джерела інформації та знань перетворюється на наставника, організатора, помічника та модератора освітньої діяльності [4, с. 33]. Вважаємо, що такий підхід повністю відповідає освітній парадигмі Нової української школи.

Застосування технології BYOD в освітньому середовищі початкової школи дозволяє педагогам контролювати використання здобувачами освіти особистих інформаційних пристроїв на уроках, демонструючи школярам

можливості їх використання не тільки для спілкування чи ігрової діяльності, але й у якості навчальних засобів. Натомість у дітей уже з раннього віку починає формуватися цифрова компетентність, що теж є пріоритетом Нової української школи.

З огляду літератури можна зробити висновки, що питання BYOD почали досліджувати ще в ХХ столітті в Західній Європі, Австралії та Америці, активніше його впровадження почало відбуватися вже на початку ХХІ в умовах розвитку новітніх технологій та поширення STEAM-освіти. В Україні ця технологія є достатньо новою та нерозкритою у повному її функціонуванні.

Окремі аспекти використання BYOD-технології в освітньому процесі досліджували А. Бабич, Е. Бажміна, Ю. Білявська, Ю. Блудова, О. Варакута, Р. Горбатюк, І. Золотарьова, А. Ляшенко, Н. Мірошник, Г. Одинцова, К. Озолиньш, І. Онищенко, А. Сівачук, Я. Сікора, І. Топчій та ін. Проте бракує досліджень щодо використання технології BYOD в освітньому середовищі початкової школи, що й зумовлює **актуальність** обраної теми дослідження.

Мета дослідження – теоретично обґрунтувати та експериментально перевірити методику формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти засобами технології BYOD на уроках мовно-літературної освітньої галузі в умовах Нової української школи.

Досягнення мети передбачає розв'язання таких **завдань**:

1) здійснити аналіз науково-педагогічної, психологічної, методичної літератури та з'ясувати сутність ключових понять, визначити загальні засади розвитку комунікативної компетентності молодших школярів;

2) визначити особливості BYOD-технології як засобу формування комунікативної компетентності учнів початкових класів;

3) розробити систему роботи з формування комунікативної компетентності в учнів 2 класу засобом технології BYOD;

4) експериментально перевірити ефективність розробленої системи вправ і завдань.

Об'єкт дослідження – процес формування комунікативної компетентності молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

Предмет дослідження – формування комунікативної компетентності учнів 2 класу на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами BYOD-технології.

Гіпотеза: формування комунікативної компетентності молодших школярів засобами BYOD-технології на уроках мовно-літературної освітньої галузі буде ефективним, якщо дотримуватися таких педагогічних умов:

1) урахування вікових та індивідуальних особливостей дітей молодшого шкільного віку;

2) врахування ключових аспектів процесу формування комунікативної компетентності;

3) органічне включення BYOD-технології у структуру уроків мовно-літературної освітньої галузі;

4) поетапне, системне та цілеспрямоване використання BYOD-технології на уроках мовно-літературної освітньої галузі.

У роботі використовувалася низка **методів** дослідження комунікативної компетентності: теоретичні (вивчення й аналіз психолого-педагогічної, лінгводидактичної літератури; освітніх документів; розробка змісту й методики розвитку комунікативної компетентності молодших школярів; синтез результатів експерименту), емпіричні (спостереження за освітнім процесом, бесіди з учителями й учнями, вивчення результатів мовленнєвої діяльності учнів), педагогічний експеримент (констатувальний, формувальний, контрольний).

Експериментальна база дослідження: Кам'янець-Подільський ліцей № 8 Кам'янець-Подільської міської ради Хмельницької області.

Наукова новизна роботи: уточнено сутнісні характеристики та структурні компоненти комунікативної компетентності молодших школярів, розроблено систему роботи з формування комунікативної компетентності другокласників засобами технології BYOD.

Практичне значення дипломної роботи: результати дослідження стануть в нагоді вчителям початкових класів на уроках мовно-літературної освітньої галузі, а також студентам спеціальності 013 Початкова освіта під час проходження педагогічної практики.

Апробація роботи: участь в міжнародних, всеукраїнських і регіональних науково-практичних конференціях, студентських наукових конференціях. Результати дослідження обговорювалися на заняттях наукової проблемної групи «Актуальні проблеми методики викладання української та іноземної мови в початкових класах» та на засіданнях кафедри теорії та методик початкової освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2022-2023, 2023-2024 н.р.).

Публікації: Сидорук Т. Технологія BYOD як сучасний освітній тренд Нової української школи // Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; педагогічний факультет ; [відпов. секр. Н. В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2023. Вип. XIX. С. 345-348 [61].

Структура й зміст роботи. Наукова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Обсяг роботи – 79 сторінок.

Зміст роботи. У вступі обґрунтовано актуальність теми дипломної роботи, визначено її мету, завдання, об'єкт та предмет, методи наукового дослідження, гіпотезу, новизну, практичне значення отриманих результатів.

У першому розділі «Теоретичні засади формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти засобами технології BYOD»

висвітлено зміст базових понять дослідження, схарактеризовано цифрові компетентності учасників освітнього процесу як невід'ємного складника освіти в умовах сьогодення, розкрито особливості технології BYOD як сучасного освітнього тренду Нової української школи та засобу формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти.

У другому розділі «Методика формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами BYOD-технології» визначено педагогічні умови формування комунікативної компетентності молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі засобами технології BYOD, описано стан проблеми дослідження у практиці шкільного навчання, розроблено систему роботи з формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти засобами BYOD-технології на уроках української мови, обґрунтовано результати експериментального дослідження.

У висновках подано підсумки здійсненого наукового дослідження.

ВИСНОВКИ

Аналіз психолого-педагогічної літератури дає змогу з'ясувати сутність поняття «комунікативна компетентність» як здатність особистості, що має відповідні знання, уміння, навички, досвід, емоційно-ціннісні ставлення, повноцінно функціонувати у суспільстві, здійснювати комунікацію у всіх сферах життєдіяльності. Зауважимо, що формування комунікативної компетентності є важливим завданням на сучасному етапі переосмислення та реформування освіти загалом.

Здійснений аналіз наукових джерел та практики початкової школи дозволив нам зробити висновок, що проблема формування комунікативної компетентності молодших школярів на уроках мовно-літературної освітньої галузі є однією з найбільш актуальних у педагогічній теорії та практичній діяльності вчителя початкових класів.

Для ефективного формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти необхідною, на нашу думку, є перш за все побудова цілісної системи роботи та реалізація її на уроках у початковій школі з урахуванням ситуативного та діяльнісного підходів, що передбачає суб'єкт-суб'єктне спілкування між учасниками освітнього процесу та навчальне співробітництво під час застосування різних форм інтерактивної взаємодії, введення учнів у відповідні ситуації спілкування. Тож ми висунули гіпотезу, що рівень сформованості комунікативної компетентності другокласників підвищиться, якщо на уроках мовно-літературної освітньої галузі цілеспрямовано та системно вчити взаємодіяти усно і письмово засобом технології BYOD.

На нашу думку, формування комунікативної компетентності учнів засобом технології BYOD має будуватися за такими напрямками:

- вироблення єдиного підходу до формування комунікативної компетентності, ролі і значення відкритого соціального середовища, взаємодії і співробітництва у навчанні;

- вивчення особистості школяра, особливостей його розвитку, індивідуальних можливостей і здібностей;
- своєчасний обмін інформацією про освітній процес та його результати.

Це дозволяє школі, родині, громаді та іншим освітнім закладам створити атмосферу взаємодопомоги та взаємної зацікавленості в організації процесу, реалізувати педагогіку партнерства для формування комунікативної компетентності особистості.

Вважаємо, що технологія BYOD є ефективною для впровадження її в освітній процес з метою розвитку комунікативної компетентності, бо передбачає моделювання життєвих ситуацій, які сприяють закріпленню вмінь і навичок, виробленню цінностей та певного досвіду, створенню атмосфери співробітництва, взаємодії.

З огляду на результати вивчення стану досліджуваної проблеми у практиці шкільного навчання ми розробили поетапну систему роботи та завдання, які, на нашу думку, сприяють ефективному формуванню комунікативної компетентності другокласників засобом BYOD, і застосували їх на уроках української мови в експериментальній групі, що було визначено за результатами констатувальних зрізів.

Використання мобільних технологій на уроках мовно-літературної галузі дозволяло зробити процес навчання більш наочним і динамічним, сприяло формуванню в учнів умінь працювати з інформацією, розвивало пізнавальну активність, комунікативні здібності, а також забезпечувало швидке і міцне засвоєння молодшими школярами навчального матеріалу.

Під час контрольного зрізу було здійснено повторну діагностику сформованості мотивації учіння молодших школярів в експериментальній та контрольній групах, яка показала, що після проведення формувальної частини експерименту підвищився цей рівень в учнів експериментального класу, зокрема високий рівень сформованості комунікативної компетентності продемонстрували 20% учнів експериментального класу та 19% учнів

контрольного класу; достатній – 33% учнів експериментального класу та 31% учнів контрольного класу; середній – 30% учнів експериментального класу та 34% учнів контрольного класу; низький – 17% учнів експериментального класу і 22% учнів контрольного класу.

Як бачимо, запропонована система роботи є ефективною, адже кількісні та якісні показники в експериментальній групі засвідчили позитивну динаміку.

Формувальний етап експерименту довів правильність припущення, що лише при створенні відповідних педагогічних умов можливо підвищити ефективність формування комунікативної компетентності молодших школярів. Ми переконалися, що BYOD-технологія є ефективним засобом формування комунікативної компетентності здобувачів початкової освіти. Завдання дипломної роботи виконано в повному обсязі, мета роботи досягнута.

Перспективним вважаємо вивчення проблеми формування комунікативної компетентності молодших школярів в умовах розбудови Нової української школи засобами інноваційних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аксьонова Г. В. Розвиток комунікативної компетентності учнів початкової школи шляхом використання інформаційно-комунікаційних технологій навчання (опис досвіду роботи). URL: <https://nsportal.ru/nachalnaya-shkola/materialy-mo/2013/11/25/dosvid-roboti-vchitelya-pochatkovikh-klasi> (дата звернення: 24.04.2023).
2. Антонова О. Використання інформаційно-комунікативних технологій у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти. Київ : Генеза, 2019. 96 с.
3. Бабич А. Використання технології BYOD у процесі навчання в основній школі // Ukrainian Journal of Educational Studies and Information Technology. 2017. Т. 5. № 2. С. 1-4. URL: [file:///C:/Users/asus/Downloads/admin,+1864-4081-1-SM%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/asus/Downloads/admin,+1864-4081-1-SM%20(1).pdf) (дата звернення: 12.02.2023).
4. Бажміна Е. Використання BYOD технологій в освітньому процесі // Наукові записки БДПУ. Серія: Педагогічні науки. Вип. 3. Бердянськ : БДПУ, 2020. С. 27-40. URL: <https://pedagogy.bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/4.pdf> (дата звернення: 13.02.2023).
5. Бібік Н. М., Вашуленко М. С., Мартиненко В. О. Формування предметних компетентностей в учнів початкової школи : моногр. Ін-т педагогіки НАПН України. Київ : Пед. думка, 2014. 346 с.
6. Білоус В. В. Мобільні додатки для навчання математики як засіб підвищення мотивації учнів молодшої школи // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2017. № 3. С. 303-309.
7. Білявська Ю. Технологія BYOD як інструмент SMART освіти. Smart-освіта: ресурси та перспективи. Київ, 2018. С. 12-14. URL: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/4ce2164e98881e82955393871be6013d.pdf> (дата звернення: 14.01.2023).
8. Блудова Ю. О. Використання технології BYOD в освітньому процесі Нової української школи // Педагогіка формування творчої

особистості у вищій і загальноосвітній школах : зб. наук. праць. Запоріжжя : КПУ, 2020. Вип. 71. Т. 1. С. 92-95.

9. Богданець-Білокаленко Н. Українська мова та читання: підручник для 2 кл. закл. загальн. середн. освіти (у 2-х частинах): Частина 2: Читання. Київ : Грамота, 2019. 144 с.

10. Большакова І., Пристінська М. Українська мова та читання: підруч. для 2 кл. закл. загальн. середн. освіти (у 2-х частинах): Ч. 1. Харків : Видавництво «Ранок», 2019. 96 с.

11. Большакова І., Пристінська М. Українська мова та читання: підруч. для 2 кл. закл. загальн. середн. освіти (у 2-х частинах): Ч. 2. Харків : Видавництво «Ранок», 2019. 96 с.

12. Варакута О. Принцип Bring Your Own Devices (BYOD) – «принеси свій власний пристрій» у формуванні географічних компетентностей учнів // Вісник Тернопільського відділу Українського географічного товариства. Тернопіль : Тайп, 2022. № 6 (вип. 6). С. 54-59.

13. Варзацька Л. О., Трохименко Т. О. Українська мова та читання: підручник для 2 кл. : у 2 ч. Ч. 1. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2019. 160 с.

14. Вашуленко М. С., Дубовик С. Г. Українська мова та читання: підруч. для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 1. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 144 с.

15. Вашуленко М. С. Українська мова і мовлення в початковій школі. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2018. 400 с.

16. Вашуленко О. В. Українська мова та читання: підруч. для 2 класу закладів загальної середньої освіти (у 2-х частинах). Ч. 2. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2019. 144 с.

17. Використання ІКТ на уроках української мови і літератури // Сучасна школа України. 2014. № 5. С. 44-46.

18. Воронкін О. Класифікація інформаційно-комунікаційних технологій навчання // Вища освіта України. 2015. № 2. С. 95-102.

19. Голяк О. Використання ІКТ на уроках // Початкова освіта. 2014. №3. С. 25-28.
20. Горбатюк Р. М. Мобільне навчання як нова технологія вищої освіти // Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2013. № 27. С. 31-34. URL: <https://ru.calameo.com/books/0064433483894d987a47f> (дата звернення: 14.02.2023).
21. Гуревич Р. С. Інформаційно-комунікаційні технології в навчальному процесі: посіб. Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2017. 116 с.
22. Гущина Н. І. Нова українська школа : використання інформаційно-комунікаційних технологій у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2020. 112 с.
23. Державний стандарт початкової освіти // Учитель початкової школи. 2018. № 4 (вкладка). С. 1-16.
24. Дмитренко Н., Столярчук О., Федорець М. Формування комунікативної компетентності учнів початкової школи на уроках мовно-літературної освітньої галузі в умовах дистанційного навчання // Академічні студії. Серія: Педагогіка. 2021. Вип. 4. Ч. 2. С. 207-213.
25. Дмитренко С. Click-навчання. Методика організації освітньої діяльності з дітьми нового покоління. Київ : «Видавнича група «Шкільний світ», 2020. 120 с.
26. Європейська рамка цифрової компетентності для освітян. URL: https://thedigital.gov.ua/storage/uploads/files/news_post/2021/3/mintsifraoprilyudnyue-ramku-tsifrovoi-kompetentnosti-dlya-gromadyan/OP%20ЦК.pdf (дата звернення: 14.11.2022).
27. Житеньова Н. В. Технології візуалізації в сучасних освітніх трендах // Відкрите освітнє е-середовище сучасного університету. 2016. № 2. С. 170-178.

28. Захарійчук М. Д. Українська мова та читання: підручник для 2 кл. закл. загальн. середн. освіти (у 2-х частинах): Частина 1: Українська мова. Київ : Грамота, 2019. 112 с.
29. Золотарьова І. О., Труш А. М. Застосування мобільного навчання в системі освіти // Системи обробки інформації. 2015. Вип. 4. С. 147-150. URL: file:///C:/Users/asus/Downloads/soi_2015_4_32.pdf (дата звернення: 12.02.2023).
30. Інформаційні технології у практиці початкової школи як засіб формування соціально-адаптованої особистості молодшого школяра. URL : <https://vseosvita.ua/library/informacijni-tehnologii-u-praktici-pocatkovoi-skoli-ak-zasib-formuvanna-socialnoaptovanoi-osobistosti-molodsogo-skolara-46840.h> (дата звернення: 12.03.2023).
31. Іщенко О., Логачевська С. Українська мова та читання: підручник для 2 класу. Ч. 1. Київ : Літера, 2019. 95 с.
32. Кара Л. І. Впровадження і використання інтерактивних методів та інноваційних технологій як засіб розвитку здібностей молодших школярів (опис досвіду роботи). URL: <https://www.slideshare.net/svetiksvetik3/ss-58018145> (дата звернення: 24.04.2023).
33. Кірик М., Данилова Л. Нова українська школа: організація діяльності учнів початкових класів закладів загальної середньої освіти : навч.-метод. посіб. Львів : Світ, 2019. 136 с.
34. Концепція розвитку цифрових компетентностей. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/167-2021-p#Text> (дата звернення: 14.11.2022).
35. Концепція створення освітніх онлайн-ресурсів для дітей молодшого шкільного віку. URL: <https://uied.org.ua/wp-content/uploads/2022/09/vsho-konczepczyia.pdf> (дата звернення: 25.04.2023).
36. Кравцова Н., Романова В., Савчук А. Українська мова та читання: підручник для 2 класу. Ч 1. Тернопіль : Підручники і посібники, 2019. 128 с.

37. Ларіонова Н. Електронні освітні ігрові ресурси в освітньому процесі початкової школи: науково-методичний посібник. Харків : Друкарня Мадрид, 2020. 96 с.

38. Мар'єнко М. В., Сухіх А. С. Методика використання цифрових технологій у процесі змішаного навчання в закладах загальної середньої освіти // Вісник Національної академії педагогічних наук України. 2022. № 4(1).

39. Матвієнко Я. О., Кобися В. М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій в освітньому процесі // Актуальні проблеми сучасної науки та наукових досліджень. 2019. № 11. С. 48-50.

40. Мельник О. М. Проектування електронних освітніх ресурсів з математики для учнів початкової школи. URL: http://lib.iitta.gov.ua/706422/19/Мельник_дисертація.pdf (дата звернення: 21.12.2022).

41. Михайленко О. В., Титок В. В. Прийоми формування читацької компетентності учнів молодшого шкільного віку із кліповим мисленням // Журнал «Перспективи та інновації науки». Серія: «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина». 2023. №14 (32). С. 325-337.

42. Мірошник Н. Використання цифрових технологій BYOD в освітньому процесі як інструмент сучасного вчителя початкової школи // «Ціннісні орієнтири в сучасній освіті: теоретичний аналіз та практичний досвід»: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції. 10 листопада 2022 р., м. Дніпро, КЗВО «ДАНО» ДОР». / наук. ред. В.В. Шинкаренко. 2022. С. 185-188.

43. Мороз І. С. Формування в учнів початкової школи критичного освоєння медіасередовища на уроках мовно-літературної освітньої галузі // Актуальні проблеми та стратегії розвитку початкової освіти: матеріали III Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції (18 травня 2023 року). Рівне : РДГУ, 2023. С. 42-43.

44. Наумчук В., Наумчук М., Коник Н. Українська мова та читання: підручник для 2 класу. Ч. 1. Тернопіль : Астон, 2019. 144 с.
45. Нова парадигма освіти у глобальному світі. URL: <http://dlse.multycourse.com.ua/ua/page/15/53> (дата звернення: 18.10.2022).
46. Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. URL: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkolacompressed.pdf> (дата звернення: 18.10.2022).
47. Нова українська школа : poradnik для вчителя / заг. ред. Н. М. Бібік. Київ : ТОВ «Видавничий дім «Плеяди», 2017. 206 с.
48. Одинцова Г. С. Використання BYOD-технології у роботі з онлайн-словниками в початковій школі // Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання: досвід, тенденції, перспективи. Секція: Електронне навчання: технології, методики, ризики, стратегії розвитку середовища цифрового навчання. 2022. № 9. С. 219-220.
49. Озолиньш К. М. Використання технології Bring You Own Device (BYOD) на уроках інформатики. URL: <https://vseosvita.ua/library/embed/0009mq-700f.doc.html> (дата звернення: 10.12.2022).
50. Онищенко І. В., Сівачук А. Л. Використання технології BYOD як ефективного засобу формування мотивації учіння в учнів початкової школи // Scientific Collection «InterConf»: with the Proceedings of the 1-st International Scientific and Practical Conference «Scientific paradigm in the context of technologies and society development» (November 18–19, 2021). Geneva, Switzerland : Protonique, 2021. № 86. С. 205-208.
51. Опис рамки цифрової компетентності для громадян України. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/mintsifra-oprilyudnyue-ramku-tsifrovoikompetentnosti-dlya-gromadyan> (дата звернення: 14.11.2022).
52. Патиченко М. Використання цифрових інтерактивних технологій в освітньому процесі: poradnik. Київ, 2021. 17 с. URL: <https://naurok.com.ua/poradnik-vikoristannya-cifrovih-interaktivnih-tehnologiy-v-osvitnomu-procesi-243449.html> (дата звернення: 15.01.2023).

53. Пилипенко О. С. Можливості навчального сервісу WordWall // Актуальні аспекти розвитку STEM-освіти у навчанні природничо-наукових дисциплін. Кропивницький, 2021. 257 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/729323/1/%D0%97%D0%B1%D1%96%D1%80%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D1%82%D0%B5%D0%B7%20STEM-2021.pdf> (дата звернення: 11.01.2023).

54. Підготовка вчителя початкових класів до реалізації іншомовної освітньої галузі в Новій українській школі: навчально-методичний посібник / Мелекесцева Н., Гудима Н., Олинець Т. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О.В., 2023. 140 с.

55. Побочна О. В. Формування комунікативної компетентності молодших школярів: з досвіду роботи // Початкове навчання та виховання. 2013. № 29. С. 2-7.

56. Полякова О. В. Інформаційно-цифрова компетентність педагога як чинник реалізації культури демократії в освіті. URL: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/43164/1/%D0%9E_Polyakova_RvDtPOPZOD_IPO.pdf (дата звернення: 06.11.2022).

57. Пономарьова К. І. Українська мова та читання: підручник для 2 кл.: у 2 ч. Ч. 1. Київ : УОВЦ «Оріон», 2019. 144 с.

58. Пономарьова К. І. Формування комунікативної компетентності молодших школярів у процесі навчання української мови: методичний посібник. Київ : КОНВІ ПРІНТ, 2020. 88 с.

59. Про затвердження методичних рекомендацій щодо оцінювання навчальних досягнень учнів другого класу : Наказ М-ва освіти і науки України від 27 серпня 2019 р. № 1154. МОН України : офіц. сайт. Київ, 2019. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/924.pdf> (дата звернення: 11.03.2023).

60. Сергієнко Л. Використання ІКТ на уроках в початковій школі як засіб підвищення якості навченості. (опис досвіду роботи). URL: <https://naurok.com.ua/z-dosvidu-roboti-vchitelya-pochatkovih-klasiv-sergienko-l-a-20890.html> (дата звернення: 24.04.2023).

61. Сидорук Т. Технологія BYOD як сучасний освітній тренд нової української школи // Збірник наукових праць студентів і магістрантів педагогічного факультету Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка / Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка ; педагогічний факультет ; [відпов. секр. Н. В. Бахмат]. Кам'янець-Подільський : Видавець Ковальчук О. В., 2023. Вип. XIX. С. 345-348.

62. Сівачук А. Л. Мобільні технології як ефективний інструмент формування мотивації до навчання сучасних дітей // Інформаційні технології в соціокультурній сфері, освіті та економіці: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції. Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. Київ : Видавничий центр КНУКіМ, 2021. С. 181-184.

63. Сівачук А. Л. Упровадження мобільних технологій в освітній процес початкової школи як засобу формування мотивації учіння молодших школярів // Науковий простір студента: пошуки і знахідки: матеріали VII Всеукраїнської науково-практичної студентської інтернет-конференції Національного педагогічного університету імені Н. П. Драгоманова. Київ, 2020. С. 181-184.

64. Сівачук А. Л. Формування пізнавального інтересу молодших школярів на уроках мовно-літературної галузі засобом технології BYOD // Збірник наукових праць здобувачів вищої освіти Криворізького державного педагогічного університету (приурочено до 90-річчя КДПУ). Кривий Ріг, 2020. С. 116-119.

65. Сікора Я. Б., Ляшенко А. І. Технології BYOD: мобільні програми на допомогу вчителю // Матеріали III Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції «Сучасні комп'ютерні та інформаційні системи і технології». 2022. С. 211-216.

66. Словниковий дивосвіт : для молодшого шкільного віку / Авт.-упоряд. О. В. Ісаєнко. Чернігів : Країна мрій, 2012. 352 с. URL: <http://irbis-nbuv.gov.ua/ulib/item/ukr0000013310> (дата звернення: 20.06.2023).

67. Смілянець С. М. Комунікативна компетентність. Використання інтерактивних вправ // Початкова освіта. 2015. № 5. С. 14-29.
68. Старагіна І. П. Нова українська школа: методика формування умінь з медіаграмотності на заняттях з предметів мовно-літературної галузі в початковій школі. Навчально-методичний посібник / За редакцією О. В. Волошенюк, В. Ф. Іванова. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 58 с.
69. Створюйте кращі уроки швидше – Wordwall. URL: <https://wordwall.net/uk> (дата звернення: 11.01.2023).
70. Терещук С. І. Технологія мобільного навчання: проблеми та шляхи вирішення // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Серія: Педагогічні науки. 2016. Вип. 138. С. 178-180.
71. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 1-2 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Savchenko.pdf> (дата звернення: 20.10.2022).
72. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 1-2 клас. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.1-2.Shyuan.pdf> (дата звернення: 20.10.2022).
73. Типові освітні програми для закладів загальної середньої освіти: 1-2 та 3-4 класи. Київ : Видавництво «Світоч», 2019. 366 с.
74. Топчій І. В. Використання технологій BYOD: нові формати освіти // Педагогічна майстерня. 2018. №2. С. 2-6.
75. Швардак М. В. Цифрові інтерактивні технології в освітньому процесі початкової школи // Науковий журнал Хортицької національної академії. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2023. Випуск 1 (8). С. 38-47.